

بنیاد ایران‌شناسی

ره‌آر و کتابخانه

شماره اول

بهمن‌ماه ۱۳۹۲

اخبار کتابخانه

عقد تفاهم‌نامه کتابخانه‌ای با سازمان اسناد و کتابخانه ملی

رفخوانی منابع کتابخانه

فضاسازی مخزن کتابخانه با انتقال کتاب‌های لاتین به بخش نشریات

معرفی پایگاه‌های دسترسی آزاد

Gallica Bibliotheca Numerique

MENAdoc - Digital Collections

دسترسی آزاد به پایگاه پایان‌نامه‌های لاتین

معرفی آخرین پایان‌نامه‌های دفاع شده در بنیاد ایران‌شناسی

فراخوان همایش

برگزاری کارگاه

معرفی کتاب‌های جدید در حوزه ایران‌شناسی

معرفی سایت‌ها و نرم‌افزارهای مفید

سردبیر: حمید افشار

تهیه و تنظیم: مریم السادات میرحیدری

طراحی و صفحه‌آرایی: مونا طوسی

اخبار کتابخانه

عقد تفاهم‌نامه کتابخانه‌ای با سازمان اسناد و کتابخانه ملی

بنیاد ایران‌شناسی به منظور همکاری علمی، پژوهشی، آموزشی و تبادل و اشتراک منابع اطلاعاتی با دیگر سازمان‌ها و مؤسسات علمی و فرهنگی اقدام به عقد تفاهم‌نامه با سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی داشته است. این تفاهم‌نامه در ۳ ماده ۱۸ بند ۲ تبصره و به مدت ۵ سال منعقد شده است. از جمله مفاد این تفاهم‌نامه می‌توان به موارد زیر اشاره کرد؛

۱. بهره‌گیری متقابل طرفین از منابع اطلاعاتی، ظرفیت‌ها و فرصت‌های پژوهشی، مطالعاتی و تخصصی
۲. همکاری در برگزاری نمایشگاه، کارگاه‌های آموزشی، دوره‌های آموزشی و نشست‌های تخصصی در موضوعات ایران‌شناسی
۳. مبادله و اهدای کتب و منابع به منظور غنی‌سازی منابع و کتابخانه دیجیتال
۴. همکاری در ایجاد پایگاه اسلام‌شناسی و ایران‌شناسی
۵. اعطای تسهیلات برای پژوهشگران و دانشجویان تحصیلات تکمیلی بنیاد ایران‌شناسی در استفاده از منابع کتابخانه ملی

رف‌خوانی منابع کتابخانه

کلیه اقداماتی که به منظور تطابق اطلاعات کتاب‌شناختی در نرم‌افزار کتابخانه با مجموعه منابع موجود در مخزن‌ها انجام می‌گیرد، شلف‌خوانی یا رف‌خوانی می‌گویند.

به همین منظور، در راستای تاکید معاون محترم پژوهشی مبنی بر رف‌خوانی کلیه منابع کتابخانه و با توجه به تاریخ آخرین رف‌خوانی انجام شده در سال ۱۳۸۸، کتابخانه اقدام به انجام این امر از هفته آخر دی ماه نموده است. علت انتخاب این تاریخ برای رف‌خوانی، هم‌زمانی با پایان ترم دانشجویان و کمتر شدن فعالیت‌های خدماتی کتابخانه است.

از جمله اهداف اصلی رف‌خوانی منابع می‌توان به تهیه لیست منابع مفقودی؛ خارج کردن کتب فرسوده به منظور صحافی، آماده‌سازی مجدد بارکد و برچسب مخدوش و ناخوانای منابع و یکدستی و منظم کردن منابع در مخزن، اشاره کرد.

فضاسازی مخزن کتابخانه با انتقال کتابهای لاتین به بخش

نشریات:

مخزن اصلی کتابخانه مرکزی بنیاد با ابعادی در حدود ۴۰۰ متر، گنجایش نگهداری حدود ۱۱۰۰۰۰ جلد کتاب را داراست. این در حالی است که چیدمان قفسه‌ها و کتاب‌های موجود در مخزن با فشردگی بسیار انجام گرفته است. به همین منظور و در راستای فضاسازی بهینه مخزن، مقدمات انتقال منابع لاتین به (طبقه سوم) بخش نشریات فراهم شده است. با انجام این جابجایی، فضای مناسبی جهت نگهداری کتاب‌ها در مخزن اصلی در طی سال‌های آتی فراهم خواهد شد.

معرفی پایگاه‌های دسترسی آزاد (Open Access)

چگونگی و نحوه اشاعه نتایج پژوهشگران و دانشمندان تأثیر مستقیمی بر سرعت پیشرفت علوم و تکمیل و توسعه روند پژوهش دیگر محققان دارد. امروزه توسعه فناوری و دسترسی به تکنولوژی رایانه‌ای و اینترنت رشد و تعالی دانش بشر را دگرگون کرده و دسترسی آزاد به اطلاعات، سبب ایجاد تغییرات بسیاری در شکل و ساختار ارتباطات علمی شده است. رویکرد دسترسی آزاد به منابع در جهان و تسهیل دسترسی پژوهشگران به کلیه منابع علمی از طریق اینترنت نتایج مهم زیر را برای ارتباطات علمی در بر داشته است:

۱. حذف موانع فیزیکی، مکانی و زمانی از سر راه ارتباطات علمی
۲. افزایش گستره آگاهی محققان از سایر تحقیقات و آثار مشابه
۳. افزایش سرعت ارتباطات علمی
۴. حرکت به سمت و سوی تحقق خرد جمعی

مفاهیم کلی

دسترسی آزاد یا Open Access: عبارت است از اجازه به تمامی کاربران برای خواندن، بارگذاری، نسخه برداری، توزیع، چاپ، جستجو یا پیوند دادن به متن کامل مقاله ها و بطور کلی استفاده از آنها برای هرگونه هدف قانونی، بدون وجود موانع مالی، قانونی یا فنی.

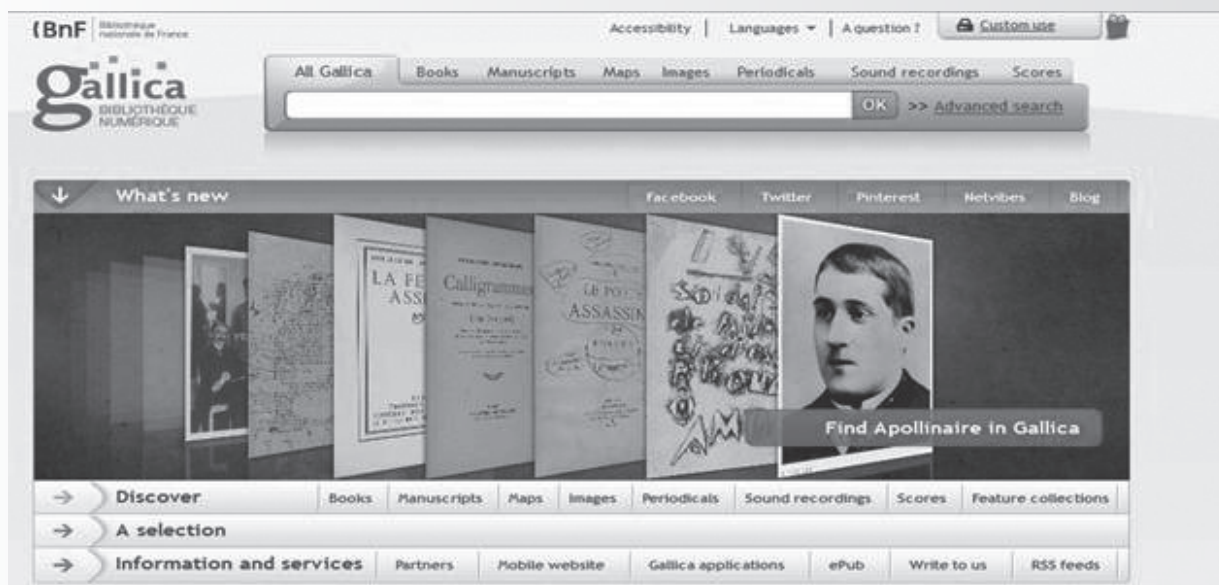
منابع دسترسی آزاد: منابعی هستند که جهت استفاده و مشاهده آزادانه در دسترس است. به عبارت دیگر دسترسی آزاد، دلالت بر دسترسی پیوسته و دائم به متن کامل آثار علمی بدون پرداخت هزینه به ناشر یا مؤلف اما با رعایت حق معنوی مؤلف (استناد به آثار پیشین و به رسمیت شناختن نویسندگان) است. دسترسی آزاد به کیفیت منابع یا وضعیت منابع (داوری شده یا داوری نشده) ربطی ندارد و هر نوع از منابع را دربر می گیرد.

هدف دسترسی آزاد: فراهم ساختن امکان دسترسی رایگان به نتایج تمامی آثار علمی، داوری و منتشر شده در مجله های تخصصی علمی- پژوهشی برای همگان و به حداکثر رساندن ضریب تأثیرگذاری نتایج پژوهش های علمی است. منابع دسترسی آزاد می توانند مکمل بسیار خوبی برای منابع پیوسته (آنلاین) کتابخانه باشند. کتابخانه بنیاد ایران شناسی در راستای اهداف عالی خود و تکمیل و توسعه بخش خدمات رسانی به دانشجویان و محققان اقدام به معرفی برخی از پایگاه های منابع دسترسی آزاد در این خبرنامه و شماره های آتی خواهد کرد.

Gallica Bibliotheca Numerique

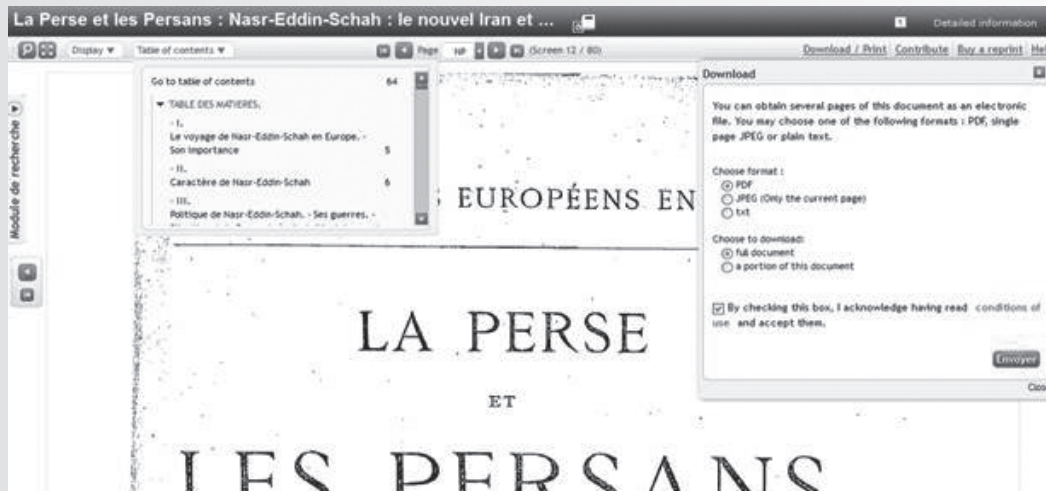
<http://gallica.bnf.fr>

کتابخانه ملی فرانسه در سال ۱۹۹۷ به دنبال بهبود دسترسی آزاد به تمام منابع این پایگاه، کتابخانه دیجیتال گالیکا را با بیش از ۲/۵ میلیون رکورد منبع راه اندازی کرد. گالیکا با تخصیص بودجه‌های انبوه توسعه یافت و اکنون به عنوان یک دایرةالمعارف دیجیتال بیش از ۴۷۰ هزار کتاب، ۶۶ هزار نقشه، ۵۰ هزار نسخه خطی، ۹۹۸ هزار عکس، یک میلیون و چهارصد هزار روزنامه و مجله و ۳۲۰۰ فایل صوتی را در اختیار کاربران قرار داده است.

کاربران می‌توانند به دلخواه آثاری اعم از کتاب، نشریه، نسخ خطی، تصویر، عکس و نقشه‌های کمیاب درباره موضوع‌های مورد نظرشان را در این پایگاه پیدا کنند. اکثر فایل‌های موجود در این پایگاه `full-text/image` است و گالیکا دسترسی به منابع کمیاب و نایاب یا منابعی که یافتن آنها به سختی ممکن می‌شود را کاملاً رایگان در دسترس عموم قرار داده است. در حال حاضر حدود ۴۱ کتابخانه بزرگ آثارشان را همراه با کتابخانه ملی فرانسه بر روی پایگاه گالیکا ارائه داده‌اند. از جمله این مراکز عبارتند از؛ مرکز سمعی و بصری تمدن ترویا، میراث فرهنگی دیجیتالی بسانسون، مرکز فرهنگی ایرلند و مرکز ملی هنرهای نمایشی مونپلیه.

در این پایگاه منابع قابل ملاحظه‌ای درباره ایران وجود دارد، که امکان دانلود این منابع نیز فراهم است. تنها جستجوی کلیدواژه `Iran` در این پایگاه، ۱۰۸۸۰ نتیجه را دربر داشت. همچنین جستجوی کلیدواژه `Persian` دربر گیرنده ۱۱۰۳ نتیجه شامل ۶۱۰ متن کتاب، ۴۷۱ مقاله نشریه، ۱۱ تصویر و ۴ فایل صوتی است که امکان دانلود تمامی این منابع فراهم شده است.

پایگاه گالیکا به واسطه استفاده از فناوری OCR در دیجیتالی کردن منابع خود، امکان جستجوی کلیدواژه‌ها را در محتوا و متن کلیه منابع فراهم آورده است. بدین ترتیب کلیدواژه مورد جستجو علاوه بر عنوان و یا موضوع در تمام محتوای منبع موردنظر جستجو و نتایج همراه با کلیدواژه مارک‌دار شده نمایش داده می‌شود. نمونه‌ای از نسخه خطی مخزن الاسرار نظامی، موجود در کتابخانه ملی فرانسه که تصاویر آن در پایگاه گالیکا وجود دارد.

MENAdoc - Digital Collections

<http://menadoc.bibliothek.uni-halle.de/>

دانشگاه و کتابخانه منطقه ای زاكسن آنهالت آلمان اقدام به ایجاد پایگاه مجموعه دیجیتال از منابع کتابخانه‌ای و نشریات قدیمی مرتبط با مطالعات خاورمیانه و منطقه شمال آفریقا کرده است. این مجموعه دیجیتال شامل؛ منابع مطالعات خاورمیانه و شمال آفریقا، منابع مطالعات اسلام‌شناسی، منابع مطالعات مرتبط با ترکیه و مجله جامعه شرق‌شناسی آلمان است. این پایگاه یکی از بهترین و مطلوب‌ترین سایت‌ها در زمینه مطالعات شرق‌شناسی و اسلام‌شناسی است که دانلود محتوای تمامی منابع آن به صورت رایگان در دسترس است. از جمله مجلات مرتبط در این پایگاه دسترسی آزاد به مجله مطالعات ایران و هند است. در این پایگاه امکان دانلود منابع قابل ملاحظه‌ای درباره ایران، خاورمیانه و مطالعات شرق‌شناسی فراهم شده است. تنها جستجوی کلیدواژه Iran و Persian در این پایگاه، ۲۴۷ و ۵۱ نتیجه را دربر داشت. بیشتر منابع این پایگاه به زبان آلمانی است ولی منابع انگلیسی زبان بسیاری نیز در آن دیده می‌شود.

The screenshot shows the homepage of the MENAdoc - Digital Collections website. The header includes the logo of ULB Sachsen-Anhalt and the text 'MENAdoc - Digital Collection'. The main content area features the title 'MENAdoc - Digital Collections' and a descriptive paragraph: 'The MENAdoc - Digital Collections is one of the central components of the digital services rendered by the Middle East and North Africa Special Area Collection (Sondersammelgebiet 6,23) of the DFG and is accessible through the Middle East and North Africa Virtual Library MENALIB. It comprises the following collections:'. A bulleted list follows, listing collections such as 'Middle East and North Africa Special Area Collection - Digital', 'Islamkundliche Untersuchungen Digital', 'MENAb Digital Publications', 'Turkish Studies Library; The Jacob M. Landau Collection', 'Inhouse-Digitization', and 'Journals of the Deutsche Morgenländische Gesellschaft'. A detailed paragraph explains the history of the collection, mentioning its move to ULB Halle in 1998 and its integration into the MENALIB virtual library. The footer indicates support from the DFG (Deutsche Forschungsgemeinschaft).

دسترسی آزاد به پایانه‌های لاتین

بسیاری از دانشگاه‌های دنیا دسترسی رایگان به پایانه‌های موجود در مخازن خود را از طریق ارائه آنها در پایانه‌های دسترسی آزاد فراهم کرده‌اند. از جمله این پایانه‌ها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

4. NDLTD

(www.ndltd.org/)

Ndltd یک سازمان بین‌المللی است که به منظور دسترسی آزاد به اطلاعات پایانه‌های الکترونیکی و چاپی در حوزه‌های موضوعی مختلف به ایجاد، حفاظت و انتشار آنها مبادرت می‌ورزد.

5. Dspace

(<http://dspace.mit.edu/search>)

مدرسه MIT Sloan دسترسی آزاد به بیش از ۱۰,۰۰۰ مقاله علمی و پژوهشی و ۳۵,۰۰۰ پایانه‌های کارشناسی ارشد و دکتری را فراهم آورده است. جستجوی کلیدواژه‌های Iran, Iranian, Persian در این پایانه به ترتیب ۱۱۰۳، ۳۹۲ و ۷۳۰ رکورد را دربرداشته است.

6. Electronic Theses Online Service: EthOS

(<http://ethos.bl.uk/SearchResults>)

این سایت دسترسی آزاد به ۳۰۰,۰۰۰ پایانه‌های ملی بریتانیا را از طریق امکان دانلود بیشتر آنها فراهم آورده است.

7. DigiNole Commons

(<http://diginole.lib.fsu.edu>)

کتابخانه دانشگاه فلوریدا در این پایانه به ارائه محتوای علمی پایانه‌های دانشگاهی، الکترونیکی، مقالات و دیگر منابع خود نموده است. امکان دانلود متن کامل این منابع نیز فراهم است.

1. DARTEurope E.theses Portal

(www.dart-europe.eu)

این سرویس جستجو، دسترسی آزاد به ۴۵۶۲۸۶ پایانه از ۵۴۸ دانشگاه در ۲۸ کشور اروپا آزاد را فراهم آورده است. این پایانه‌ها همگی دارای فایل pdf و قابل دانلود هستند. جستجوی کلیدواژه‌های Iran, Iranian, Persian در این پایانه به ترتیب ۳۹۲، ۱۵۵ و ۹۱ رکورد پایانه‌ها را دربرداشت.

2. Open Access Theses and Dissertations: OATD

(<http://oatd.org/oatd>)

این پایانه یکی از بهترین منابع در یافتن پایانه‌های کارشناسی ارشد است. این پایانه دارای ۱,۸۳۹,۴۲۱ پایانه از ۸۰۰ دانشگاه برتر دنیا است. جستجوی کلیدواژه‌های Iran و Persian به ترتیب ۱۵۸۵ و ۶۱۲ پایانه‌ها را دربرداشت.

3. PQDT Open

(<http://pqdtopen.proquest.com>)

این پایانه، دسترسی آزاد به پایانه‌های موجود در پایانه proquest را فراهم آورده است. جستجوی کلیدواژه‌های Iran, Iranian, Persian در این پایانه به ترتیب ۸۸۹، ۶۰۵ و ۴۱۹ رکورد را دربرداشته است.

معرفی آخرین پایان‌نامه‌های دفاع شده در بنیاد ایران‌شناسی

۱. نقاشی قهوه‌خانه‌ای معرف هویت ملی و اسطوره‌های

پژوهشگر: کیهانه کیومرثی

استاد راهنما: دکتر مریم کامیار

رشته: ایران‌شناسی، گرایش عمومی

چکیده: نقاشی قهوه‌خانه‌ای جلوه‌گاه تصویرگری نوین در تاریخ نقاشی ایران و معرف هویت ملی و اسطوره‌ای است، که همراه حفظ تمامی ارزش‌های منطقی هنر مدرن و سنتی، به ضرورت و خواست مردم، و به پاس احترام به باورهای مردم متولد شده است. این سبک از نقاشی توانایی آن را دارد که زبان گویای فرهنگ و اعتقادات مردم زمانه باشد، چرا که حاوی فرهنگ ایران زمین در طی سال‌های متمادی است. نقاشی قهوه‌خانه‌ای به دلیل خواستگاه مردمی و تأثیر و تأثرهای آن بر تفکرات عوام، خود یکی از عوامل ایجاد جنبش‌هایی از قبیل مشروطیت بوده است.

۲. اکوموزه قورتان با محوریت قلعه تاریخ روستا

پژوهشگر: فهیمه محبی

استاد راهنما: مهندس سید محمد بهشتی

رشته: ایران‌شناسی، گرایش تاریخ

چکیده: اکوموزه به عنوان سایت طبیعی و زنده، و با توجه به اهداف و معیارهای شکل‌گیری آن، به عنوان محدوده‌ای دارای هویت فرهنگی و فیزیکی شناخته می‌شود. در این پژوهش، با توجه به بررسی مفهوم اکوموزه و انواع آنها و نیز توجه به این که چه اهدافی را دنبال می‌کنند طرح پیشنهادی، اکوموزه قورتان در منطقه شرق اصفهان مورد بررسی واقع شده و معیارهای ناحیه مذکور و ظرفیت‌های موجود در آن مورد مطالعه قرار گرفته است؛ ضمن آن که به چگونگی سازمان فضایی پیشنهادی در اکوموزه مورد نظر با محوریت قلعه قورتان نیز اشاره شده است. روش پژوهش حاضر، توصیفی-تحلیلی است، که از روش‌های میدانی و کتابخانه‌ای به عنوان ابزار پژوهش؛ و از مدل تحلیلی سوات برای بیان نقاط ضعف و قوت، فرصت‌ها و تهدیدها استفاده شده و طرح راهبردی این اکوموزه تدوین گردیده است.

۳. شهر نایین

پژوهشگر: صدیقه آقایی آبچویه
استاد راهنما: محمدرضا نصیری

رشته: ایران‌شناسی، گرایش فرهنگ مردم، آداب و رسوم و میراث فرهنگی
چکیده: نایین نمونه بسیار خوبی از شهرهای پیش از اسلام به‌شمار می‌آید. قرار گرفتن این شهر در دروازه کویر و پیوستگی تاریخی‌اش به تاریخ دو شهر باستانی و کهن یزد و اصفهان از دیرینگی و رونق آن حکایت می‌کند. نحوه شکل‌گیری عناصر و شاخص‌های شهری نایین تابع شرایط اقلیمی، شیوه معیشت، مشاغل و نظام اداری اجتماعی شهر بوده است. وجود کهن‌دژ شهر و خندق پیرامون آن بر تعلق این شهر به قبل از اسلام دلالت دارد. عناصر موجود در فرهنگ و معماری شهر نایین تلفیقی از سنت‌های قبل و بعد از اسلام است. هدف از انجام این پژوهش نشان‌دادن ساختارهای شهر نایین در ابعاد مختلف جغرافیایی، تاریخی، فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی و معماری و نیز تحولاتی است که در این شهر صورت گرفته است.

۴. فهرست‌نویسی نسخه‌های خطی کتابخانه بنیاد ایران‌شناسی و

مجموعه شریعتمدار متعلق به موزه امیرکبیر

پژوهشگر: فاطمه غلامعلی شاهی

استاد راهنما: عبدالله انوار. استاد مشاور: فریبا افکاری

رشته: ایران‌شناسی، گرایش نسخه‌شناسی و مرمت نسخه‌های خطی و نسخه‌آرایی
چکیده: رساله حاضر به فهرست‌نویسی نسخه‌های خطی کتابخانه بنیاد ایران‌شناسی و مجموعه شریعتمدار متعلق به موزه امیرکبیر می‌پردازد. فهرست‌نویسی به شیوه توصیفی - تحلیلی و در دو بخش کتاب‌شناسی و نسخه‌شناسی است. روش کار براساس کاربرگه دانشگاه تهران است. تعداد نسخ خطی کتابخانه بنیاد ۶۰ جلد در ۱۰۰ عنوان است و موضوع نسخه‌های آن به سه دسته علوم انسانی، علوم طبیعی و علوم پایه تقسیم می‌شود. قدیمی‌ترین نسخه مجموعه، انیس‌الغربا با تاریخ کتابت ۱۰۱۴ ق است و نفیس‌ترین آنها شاهنامه‌ای است با دیباچه بایسنغری. تعداد نسخه‌های مجموعه شریعتمدار ۴۴ نسخه در ۸۵ عنوان است. زبان نسخه‌های مجموعه عربی، فارسی و فارسی-عربی و در موضوعات علوم انسانی، علوم طبیعی و علوم پایه می‌باشد. قدیمی‌ترین نسخه، شرح تلویحات از عزالدوله سعد بن منصور بن سعدابن کمونه با تاریخ کتابت ۶۹۲ ق است. نام کتاب‌ها براساس فهرس و پایگاه اطلاعاتی کتابخانه ملی و آقابرگ تهرانی و اسامی مؤلفین براساس مستند مشاهیر کتابخانه ملی مستند شده است.

فراخوان همایش

فراخوان دهمین همایش ملی علمی-پژوهشی خلیج فارس - اردیبهشت ۹۳

سطح برگزاری: ملی

محورهای همایش:

- فرهنگ، هنر و معماری خلیج فارس
- گردشگری خلیج فارس
- ابعاد اجتماعی خلیج فارس
- تاریخ و باستان شناسی خلیج فارس
- جغرافیا و محیط زیست خلیج فارس

برگزار کنندگان: مرکز گردشگری علمی-فرهنگی دانشجویان ایران وابسته به جهاد
دانشگاهی

تحت حمایت اطلاع رسانی وب سایت ایران کنفرانس

مهلت ارسال چکیده مقالات: ۱۵ اسفند ۱۳۹۲

مهلت ارسال متن کامل مقالات: ۱۵ اسفند ۱۳۹۲

تاریخ برگزاری همایش: ۱۰ الی ۱۲ اردیبهشت ۱۳۹۳

سایت همایش: www.persiangulf.co.ir

تلفن تماس دبیرخانه: ۰۲۱۶۶۴۹۱۱۳۶

برگزاری کارگاه

۱. برگزاری کارگاه آموزشی زبان‌ها و گویش‌های ایرانی

دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران، کارگاه آموزشی زبان‌ها و گویش‌های ایرانی را در تاریخ ۳ الی ۱۴ اسفند ۱۳۹۲ برگزار می‌کند. بنا بر این گزارش، کارگاه تحول تاریخی زبان‌های ایرانی از پیش هند و آریایی تا دوره جدید از یکشنبه ۴ لغایت چهارشنبه ۷ اسفند ماه از ساعت ۸ صبح تا ۱۰ توسط دکتر اگنس کورن دایر می‌شود.

همچنین کارگاه استفاده از شیوه‌های نوین رایانه‌ای در زبان‌شناسی زبان‌های ایرانی توسط دکتر آرمین هونن از ۴ الی ۷ اسفند ماه ساعت ۱۰ الی ۱۲ برگزار می‌شود. کارگاه ضبط و نجات زبان‌ها و گویش‌های در معرض نابودی، آشنایی با شیوه‌ها و نرم‌افزارهای نوین؛ کار میدانی بر روی یک زبان / گویش؛ توسط دکتر سالومه غلامی شنبه ۱۰ اسفند لغایت چهارشنبه ۱۴ اسفند ساعت ۱۳ الی ۱۷ برگزار می‌گردد. سخنرانان علمی این کارگاه‌ها، دکتر غلامحسین کریمی دوستان، دکتر محمد دبیرمقدم، دکتر محمود جعفری دهقی، دکتر آلبرتو کانترا، دکتر حسن رضایی باغ بیدی، دکتر کارلو چرتی و دبیر علمی آن دکتر محمود جعفری دهقی و دکتر سالومه غلامی می‌باشند.

مکان برگزاری: دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران

علاقه‌مندان به شرکت در این کارگاه باید مبلغ ۱۵۰۰۰۰ تومان به حساب شماره ۱۱۷۳۷/۱۸۷ تجارت شعبه اردیبهشت به نام دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران واریز و تصویر فیش آن را همراه با شرح حال علمی خود (مبنی بر آشنایی با زبان انگلیسی) تا تاریخ ۲۰ بهمن ۱۳۹۲ به نشانی mdehaghi@ut.ac.ir ارسال کنند. در پایان این دوره به شرکت‌کنندگان گواهی شرکت در کارگاه ارائه خواهد شد.

۲. برگزاری دوره آموزشی سیر نظری تاریخ آرایه‌های تزئینی در ایران تا آغاز سده نهم هجری

موزه و کتابخانه ملک دوره آموزشی «سیر نظری تاریخ آرایه‌های تزئینی در ایران تا آغاز سده نهم هجری» را در ۴ جلسه و به مدرس استاد مجید فدائیان برگزار می‌کند. در جلسه نخست این دوره که در تاریخ ۲۱ دی‌ماه برگزار شده بود، به بررسی ریشه‌یابی نقوش و تزئینات به‌کار برده شده در تذهیب و کتاب‌آرایی قرون اولیه اسلامی (کوفی) و نیز هنر ساسانی و مانوی پرداخته شد. جلسات بعدی این دوره به بررسی هنر و کتاب‌آرایی دوره ایلخانی، سلجوقی و تیموری خواهد پرداخت.

معرفی کتاب‌های جدید در حوزه ایران‌شناسی

۱. ایران‌شناسان و خاورشناسان به روایت علامه محمد قزوینی

به کوشش: علی رفیعی جیردهی

ناشر: رشت: بلور، ۱۳۹۲

چکیده: علامه محمد قزوینی، دانشمند بی بدیل ایران معاصر با سودای دستیابی و بهره‌مندی از نسخ خطی ارزشمند ایرانی در سال ۱۳۲۲ قمری به لندن سفر کرد و ۳۶ سال دل به این کار سپرد. علامه قزوینی در زمان اقامت در اروپا با مستشرقان و ایران‌شناسان بزرگ هم عصر خود ارتباطات علمی، کاری و دوستی بسیاری داشت، که نگارنده این کتاب ضمن معرفی آنها از خلال مکاتبات علامه قزوینی با تقی‌زاده، نقطه نظرات وی را درباره برخی از این افراد استخراج کرده است.

مطالعه این کتاب برای پژوهشگران و دانشجویان رشته ایران‌شناسی و شرق‌شناسی پیشنهاد می‌شود.

۲. باستان‌شناسی امپراتوری هخامنشی (پژوهش‌های نوین)

زیر نظر: پی‌یر بریان، رمی بوشارلا؛ ویراستاران علمی اسماعیل سنگاری،
علی‌اکبر وحدتی
ناشر: تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب پارسه، ۱۳۹۲

چکیده: کتاب حاضر شامل بخش‌های مختلفی از جمله «لیکیه در دوران هخامنشی»، «جایگاه دوره هخامنشی در پژوهش‌های باستان‌شناختی در کیلیکیه و هاتای (ترکیه)»، «حضور هخامنشیان در شمال شرقی سوریه»، «دوره هخامنشی در شمال عراق»، «یادداشت‌هایی درباره یک محوطه فراموش‌شده هخامنشی» و... است. در یادداشت پشت جلد این کتاب آمده است: «یک «امپراتوری گریزان و دست‌نیافتنی» اصطلاحی که آن را وامدار هلین سانچیزی ویردنبورگ هستیم، که با وجود شواهد فراوان برجای‌مانده از آثار باستان‌شناسی و نوشته‌های مورخان یونان و روم همچنان درهاله‌ای از ابهام قرار دارد و مشکلات فراوانی را برای یک تحلیل دقیق و درست از این امپراتوری با شکوه ۲۲۰ ساله پیش روی مورخان و باستان‌شناسان امروزی قرار می‌دهد.

باستان‌شناسی ابزار لازم را برای درک بهتر و بازسازی دوباره تاریخ امپراتوری در اختیار ما قرار می‌دهد. کتاب حاضر، حضور مادی و فرهنگی پیشینیان ایرانیان را در جای‌جای امپراتوری پهناور هخامنشی از رود سند تا مصر، پیش روی خواننده فارسی‌زبان قرار می‌دهد.

معرفی سایت‌ها و نرم‌افزارهای مفید

۱. نرم‌افزار ویراستیار

<http://virastyar.ir>

نرم‌افزار ویراستیار افزونه‌ای برای مایکروسافت ورد است که برای استفاده کاربران فارسی‌زبان طراحی شده است. از قابلیت‌های ویراستیار می‌توان به اصلاح خطاهای املائی، اشتباهات ویرایشی و نشانه‌گذاری، و نیز استانداردسازی متون فارسی اشاره کرد. از جمله قابلیت‌های ویراستیار می‌توان به غلطیاب املائی، اصلاح نویسه‌های متن، اصلاح نشانه‌گذاری، تبدیل تقویم و تاریخ، تبدیل پینگلیش، پیش‌پردازش املائی متن و تبدیل اعداد اشاره کرد.

نسخه آنلاین این نرم‌افزار نیازی به نصب ندارد و تنها با تایپ و یا کپی متن مورد نظر در بخش ویراست لایو و کلیک روی گزینه‌های ویرایش می‌توانید متن خود را تصحیح کنید. نسخه آزمایشی این سرویس آنلاین که «ویراستیار بر خط» نام گرفته است، متن را به یکباره غلطیابی و یا نویسه‌های متن را فارسی‌سازی می‌کند. همچنین قابلیت تبدیل تقویم به هجری شمسی، هجری قمری و میلادی را دارد. با مراجعه به آدرس اینترنتی <http://virastyar.ir> می‌توانید به نسخه آنلاین آن که «ویراست لایو» نام دارد دسترسی پیدا کنید و یا این که اگر می‌خواهید آن را روی سیستم خود به صورت آفلاین داشته باشید باید برای دانلود آن در ۲ نسخه متفاوت ۳۲ بیتی و ۶۴ بیتی روی گزینه‌های «ویراستیار» کلیک کنید تا فایل نصب آن در اختیارتان قرار بگیرد. ویراستیار به صورت رایگان و متن باز عرضه می‌شود.

۲. پژوهیار: اخلاق در نگارش، نظم در پژوهش

<http://www.pajoohyar.ir>

«پژوهیار» نرم‌افزاری ایرانی برای گردآوری، ذخیره‌سازی، سازماندهی و مدیریت ارجاعات، استنادات و اطلاعات کتاب‌شناختی منابع اطلاعاتی (کتابی و غیرکتابی) موجود در وب است، که به پژوهشگران و دانشجویان در فرایند گردآوری اطلاعات کتاب‌شناختی مورد نیاز خود و استناد و ارجاع به آنها، به منظور تألیف کتاب، مقاله، پایان‌نامه، پروپوزال پژوهشی و طرح تحقیقاتی کمک می‌کند. از امکانات این نرم‌افزار می‌توان به طبقه‌بندی اطلاعات و بازیابی منابع پژوهشی چندزبانه، تنظیم ارجاعات چندزبانه متن براساس شیوه‌های استاندارد استناددهی، ایجاد و تنظیم خودکار کتابنامه چندزبانه ذخیره خودکار اطلاعات از پایگاه‌های اطلاعاتی برخط، امکان دسترسی به بیش از ۴۳ هزار فراداده منابع علوم انسانی و اسلامی، اتصال خودکار افزونه‌های پژوهیار در دو محیط واژه‌پرداز word و مرورگر Firefox اشاره کرد. این نرم‌افزار از سوی مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) و بر اساس نیاز سه زبانه و تلفیقی کاربران منابع پژوهشی فارسی، عربی و انگلیسی طراحی و ارائه شده است.

